

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Το κείμενο πραγματεύεται τα αίτια και τις συνέπειες του ρατσισμού. Αρχικά, ο κειμενογράφος υποστηρίζει ότι ο ρατσισμός, που εκπορεύεται από την αδυναμία αποδοχής της διαφορετικότητας, απειλεί τις δημοκρατικές μας ελευθερίες. Η ανοχή απέναντι στα φαινόμενα ρατσισμού προκαλεί εξαχρείωση του ανθρώπου και αναπτύσσει αυταρχικές τάσεις συμπεριφοράς. Στη συνέχεια τονίζει ότι η ανάγκη άμυνας απέναντι σ' αυτό το φαινόμενο δεν είναι μόνο ανθρωπιστικό καθήκον ή ανάγκη υπεράσπισης της δημοκρατίας. Είναι κυρίως, ανάγκη να κρατηθεί η κοινωνία ικανή για καινοτομίες στον κοινωνικό και οικονομικό τομέα. Η ιστορία του πολιτισμού αποδεικνύει ότι η ανάπτυξη επιτυγχάνεται μόνο στις κοινωνίες εκείνες, όπου το δικαίωμα στη διαφορετικότητα γίνεται σεβαστό. Καταλήγει με την επισήμανση ότι η νίκη κατά του ρατσισμού περνάει μέσα από την παιδεία, σύμφωνα με την άποψη του Χατζιδάκη, που καλλιεργεί την ανεκτικότητα και τον αλληλοσεβασμό.

2. Η παράγραφος αναπτύσσεται με σχέση αιτίου - αποτελέσματος: υποστηρίζει ότι η ρατσιστική συμπεριφορά συνεπάγεται την περιθωριοποίηση.

3. Η πρώτη πρόταση είναι η θεματική. Όλες οι υπόλοιπες προτάσεις αποτελούν σχόλια - δεν υπάρχει κατακλείδα.

3. εξαναγκάζει = υποχρεώνει

κατεστημένη = παγιωμένη

ενδογενείς = εσωτερικές

αποκλήνωσης = εξαχρείωσης

στηριγμένες = βασισμένες

4. Οι ρατσιστικές συμπεριφορές απειλούν ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο και όχι μόνο την κοινωνική ομάδα που τις βιώνει. Ο ρατσισμός απέναντι σε άτομα με ειδικές ανάγκες, φορείς του ιού του AIDS, άγαμες μητέρες συντελεί στην αδιαφορία των ατόμων αυτών για τα κοινά, τα κοινωνικά και δημοκρατικά δρώμενα και συνεπώς στην περιθωριοποίησή τους και στη διάσπαση της κοινωνικής συνοχής. Παράλληλα, η ρατσιστική συμπεριφορά εις βάρος μεταναστών και μειονοτήτων ενδέχεται να προκαλέσει βίαιες συμπεριφορές εκ μέρους τους ως μια μορφή αντίδρασης απέναντι στην κοινωνία που τους έθεσε στο περιθώριό της. Για τους παραπάνω λόγους ο ρατσισμός απειλεί την αρμονική διαβίωση ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου.

5. 1ο ερώτημα

- Στο σχολείο: μεροληπτική συμπεριφορά εκ μέρους μερίδας των διδασκόντων - εξυβρίσεις, Κοινωνική απομόνωση από τους συμμαθητές → ψυχολογικά προβλήματα, σύνδρομο κατωτερότητας, αποκλίνουσα συμπεριφορά.

- Στην εργασία: απόδοση χαμηλότερων μισθών για ίση παροχή εργασίας με τους γηγενείς εργαζομένους - απουσία ασφαλιστικής κάλυψης → μείωση της διάθεσης για εργασία - συσσώρευση οργής, θυμού.

- Στη γειτονιά: αποφυγή σύναψης, έστω και των στοιχειωδών διαπροσωπικών σχέσεων με μετανάστες, προτροπή στα παιδιά να μην συνάπτουν φιλικές σχέσεις με παιδιά μεταναστών, σε ακραίες περιπτώσεις: εξυβρίσεις, προπηλακισμοί → περιθωριοποίηση των μεταναστών - περιχαράκωση στα στενά όρια της φυλετικής τους ομάδας → ενδέχεται οι μετανάστες να οδηγηθούν σε ανταπόδοση βίαιης συμπεριφοράς ως μια μορφή αντίδρασης απέναντι σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που τους έδειξε το αμείλικτο πρόσωπό του.

2ο ερώτημα

- Μέσα από την επαφή με μορφές Τέχνης όπως η λογοτεχνία, το θέατρο: υιοθέτηση ηθικών αξιών και ιδανικών που έχουν στο κέντρο τους τον άνθρωπο, όπως ο σεβασμός στην ανθρώπινη προσωπικότητα, η εντιμότητα, η δικαιοσύνη, ο αλτρουισμός → εξευγενισμός της ανθρώπινης οντότητας → απαγκίστρωση από τα ταπεινά πάθη και ζωώδη ένστικτα → ηθικοποίηση → δημιουργία των ηθικών φραγμών που θα απέτρεπαν τη ρατσιστική συμπεριφορά εις βάρος μεταναστών.

- Μέσα από την ενασχόληση με τις Τέχνες : ενισχύεται η κριτική ικανότητα, ενδυναμώνεται η λογική, καλλιεργείται ο στοχασμός, διευρύνεται η φαντασία → διεύρυνση των πνευματικών οριζώντων → διάπλωση σκεπτόμενων ανθρώπων → απαγκίστρωση από προλήψεις και προκαταλήψεις που

σχετίζονται με τη διάκριση των ανθρώπων με κριτήρια εξωτερικά, όπως το χρώμα του δέρματος ή το θρήσκευμα.

- Μέσα από τις Τέχνες: εξωτερίκευση των κλίσεων και των ταλέντων μας → εκτόνωση, αποσυμπίεση από τα προβλήματα, τα άγχη, τις φοβίες της καθημερινότητας → αποτρέπεται η ρατσιστική συμπεριφορά εις βάρος των μεταναστών ως μια μορφή ατομικής αποφόρτισης.

- Μέσα από την ενασχόληση με τις Τέχνες: υιοθέτηση ηθικών προτύπων → αποτροπή ρατσιστικής συμπεριφοράς.